

POSTANOWIENIE

21 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.J.

przeciwko M.B.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M.B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 1 grudnia 2023 r., I AGa 33/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[dr]

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 20 grudnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził od pozwanego M.B. na rzecz powoda A.J. kwotę 158.214,81 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 17 września 2011 r.; oddalił powództwo w pozostałym zakresie i orzekł w sprawie kosztów postępowania.

2. Na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 1 grudnia 2023 r. oddalił apelację i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. Skarżący podniósł, że w sprawie występują istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności odpowiedzi na następujące pytania: (1) czy sąd II instancji (apelacyjny) rozpoznający sprawę w składzie jednego sędziego, delegowanego do tego sądu z sądu niższej instancji wydającego zaskarżonego orzeczenie, jest sądem należycie obsadzonym, gwarantującym dwuinstancyjność postępowania? (2) czy uwzględniony na podstawie art. 15zzsl ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.) wniosek o rozpoznanie sprawy w składzie kolegialnym potwierdzający stan szczególnej zawichości lub precedensowy charakter sprawy jest wiążący na gruncie art. 367¹ § 3 k.p.c. i obliguje do rozpoznania sprawy w składzie trzech sędziów? Skarżący stwierdził ponadto, że z powodu zaistnienia stanu faktycznego przedstawionego w sformułowanych zagadnieniach zachodzi nieważność postępowania. Podał także, że skarga jest oczywiście uzasadniona z powodów, które przemawiają jednocześnie za występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych i nieważnością postępowania, a także z racji na podniesione przez skarżącego uchybienia sądu odwoławczego w kwestii interpretacji niektórych obowiązków umownych stron oraz w zakresie oceny opinii biegłego i konsekwencji jej ewentualnych uchybień.

4. Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej a także o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 lub 4 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

7. Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów wskazujących, że podniesione przez niego kwestie stanowią istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie

faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. postanowienia SN z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13 oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym (zob. postanowienia SN z 26 października 2021 r., I CSK 266/21 oraz z 30 czerwca 2021 r., III CSK 53/21). Przedstawione przez skarżącego zagadnienia prawne nie spełniają powyższych wymogów.

8. Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, iż na gruncie obowiązujących przepisów nie budzi istotnych wątpliwości możliwość rozpoznawania sprawy w sądzie wyższej instancji przez sędziego delegowanego przez sąd niższej instancji z sądu, który wydał zaskarżony wyrok. Pewne ograniczenia dotyczące działalności orzeczniczej sędziego delegowanego wprowadzają natomiast przepisy art. 46 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 334). Mianowicie, w składzie sądu może brać udział tylko jeden sędzia innego sądu. Ponadto sędzia sądu niższego nie może być przewodniczącym składu sądu, nie dotyczy to jednak spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego. Ograniczenia te nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Skarżący nie podał natomiast innych argumentów mogących wskazywać na wadliwość samej delegacji ani na istnienie innych powodów, mogących

uzasadniać niedopuszczalność orzekania danego sędziego w sprawie. Skarżący koncentruje się zaś przede wszystkim na próbie wykazania, że uchylenie kolegiałości w postępowaniu drugoinstancyjnym może stanowić zagrożenie dla wszechstronnej i obiektywnej oceny sprawy. Nie ma jednak racji, gdy twierdzi, że rozpoznawanie sprawy przez sąd odwoławczy w składzie innym niż jednoosobowy winno być uznane za sytuację wyjątkową. Jest to bowiem reguła obecnie przyjęta w postępowaniu cywilnym przy rozpoznawaniu apelacji (art. 367¹ § 1 k.p.c.) i właśnie w związku z jej wprowadzeniem nastąpiła zmiana składu orzekającego w niniejszej sprawie. W doktrynie powszechnie przyjmowany jest pogląd, iż możliwość zarządzenia rozpoznania sprawy przez prezesa sądu w składzie 3 sędziów jest jego dyskrecyjnym uprawnieniem, z którego skorzystanie bądź nieskorzystanie w zasadzie wymyka się kontroli za pomocą dostępnych w postępowaniu cywilnym środków prawnych, a także że decyzja w tej kwestii może zostać zmieniona. Rozstrzygająca w tej kwestii jest natomiast regulacja zawarta w art. 32 ust. 1 zd. 2 noweli k.p.c. wprowadzającej powołane unormowanie art. 367¹ § 1 k.p.c. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), zgodnie z którą jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych do rozpoznania sprawy wyznaczono skład trzech sędziów, dalsze jej prowadzenie przejmuje sędzia wyznaczony jako sprawozdawca. Niezależnie od kwestii oceny słuszności tego rozwiązania należy zauważyć, że jednoznacznie rozstrzyga ono o ubezskuteczeniu zarządzenia prezesa sądu o rozpoznaniu sprawy w składzie 3 sędziów i wprowadza w to miejsce skład jednoosobowy.

9. Wbrew twierdzeniom skarżącego, w sprawie nie zachodzą okoliczności mogące skutkować nieważnością postępowania. Skarżący twierdzi, że przyczyną nieważności postępowania jest nienależyte obsadzenie sądu drugoinstancyjnego oraz pozbawienie pozwanego możliwości obrony jego praw przez niewezwanie do udziału w sprawie w charakterze interwenienta spółki I. Sp. z o.o. w S., na którą pozwany przeniósł swe przedsiębiorstwo, co skutkowało m.in. przejściem na tę spółkę wierzytelności względem powoda. Pierwsza ze wspomnianych kwestii została już wyjaśniona w punkcie poprzedzającym. Natomiast druga została szczegółowo rozważona przez Sąd Apelacyjny, który stwierdził, że nierozpoznanie wniosku pozwanego w powyższej kwestii nie miało wpływu na prawa procesowe

pozwanego, a tym samym pozwany nie został pozbawiony możliwości obrony swoich praw. Poza argumentami podanymi przez Sąd Apelacyjny wypada zwłaszcza zauważyć, że ewentualne wezwanie określonego podmiotu (w trybie art. 84 k.p.c.) do wzięcia udziału w sprawie nie powoduje, że podmiot ten staje się interwenientem ubocznym. Podmiot ten samodzielnie decyduje o przystąpieniu do procesu. Jednocześnie w rozważanym wypadku przez cały czas trwania procesu pozwany był członkiem zarządu komplementariusza spółki komandytowej mającej być wezwaną do przystąpienia w charakterze interwenienta, zatem to od jego decyzji zależało ostatecznie skorzystanie z tej możliwości. W tych okolicznościach w ocenie Sądu Najwyższego przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. nie została spełniona.

10. Skarżący nie wykazał też, że w sprawie zaistniały przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Skarżący podnosi, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi m.in. z powodów, które przemawiają jednocześnie za występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych i nieważnością postępowania. Takie podejście jest jednak nieuzasadnione – przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. są odrębne i jeśli dane okoliczności nie stanowiły o istnieniu istotnego zagadnienia prawnego bądź nie były przyczyną nieważności postępowania, to nie podlegają odrębnemu rozważeniu w ramach przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

11. Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów, iż pozostałe zarzucane uchybienia sądu odwoławczego uzasadniają oczywistą zasadność skargi. Kluczowe zarzuty skarżącego dotyczące dokonanej przez sąd odwoławczy oceny opinii biegłego i konsekwencji ewentualnych nieprawidłowości fragmentów ekspertyzy należy uznać za zastrzeżenia co do prawidłowości ustaleń faktycznych i oceny dowodów. Te zaś nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia ze strony Sądu Najwyższego. Kognicja Sądu Najwyższego ma bowiem ograniczony charakter i nie obejmuje zarzutów związanych z ustaleniami faktycznymi oraz oceną dowodów dokonanymi przez sądy *meriti* (art. 398³ § 3 k.p.c.). Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie sądem faktu, i nie dokonuje kontroli prawidłowości oceny dowodów przeprowadzonej przez sąd drugiej instancji, jak

również kontroli prawidłowości dokonanych ustaleń faktycznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 5 stycznia 2011 r., III CSK 72/10). Natomiast zarzuty co do błędnej zdaniem skarżącego interpretacji niektórych obowiązków umownych stron nie potwierdzają zaistnienia w sprawie uchybień takiej rangi, iż mogłyby spełniać przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że nie każde naruszenie prawa, nawet oczywiste, przesądza o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN: z 15 lutego 2007 r., V CSK 485/06; z 3 marca 2020 r., V CSK 75/19). Funkcją postępowania kasacyjnego nie jest weryfikowanie wszelkich naruszeń prawa w toku postępowania przed sądami *meriti*, w tym także przed sądem odwoławczym. Przesłanka „oczywistej zasadności skargi kasacyjnej” nie odpowiada jednocześnie w pełni przesłance „oczywistego naruszenia prawa” przez wydanie zaskarżonego orzeczenia (postanowienie SN z 20 lutego 2008 r., V CSK 512/07). W orzecznictwie przyjmuje się, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje (a zatem nie musi wyłącznie rozstrzygać) *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz istotny jest skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. zamiast wielu postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08; z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15; z 18 maja 2023 r., I CSK 855/23). Oczywiście nietrafność wyroku ma być konsekwencją ewidentnego naruszenia prawa (postanowienia SN: z 26 kwietnia 2010 r. II CSK 36/2010; z 30 listopada 2010 r. I CSK 359/10). Oczywiście zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika, a zatem przy zastosowaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby pogłębionej analizy, przeprowadzania dłuższych badań lub dociekań, podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie, bowiem orzeczenie sądu *ad quem* jest oczywiście nieprawidłowe (zob. postanowienia SN: z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15; z 14 lutego 2020 r., V CSK 483/19). Innymi słowy, uchybienia powinny być dostrzegalne w sposób oczywisty dla osoby mającej wyższe wykształcenie prawnicze (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156; z 17 maja

2018 r., IV CSK 601/17; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 21 maja 2019 r., I CSK 219/19).

12. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

13. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[dr]

[SOP]

[a.ł]